

CEMAT MOSZKVAI DEKLARÁCIÓ

- MAGYAR FORDÍTÁS -

2010 május 11., Strasbourg

CEMAT-CHF(2010) 8E Prov.

**EURÓPA TANÁCS
TERÜLETI / REGIONÁLIS TERVEZÉSÉRT FELELŐS
MINISZTEREINEK KONFERENCIÁJA**

CEMAT/COE

VEZETŐ TISZTVISELŐK BIZOTTSÁGA (CSO)

92. találkozó

Moszkva, Orosz Államszövetség

2010. július 7.

**TERVEZET
CEMAT MOSZKVAI DEKLARÁCIÓ**

Készítette a CEMAT titkárság,
Európai Kulturális Örökség, Táj és Területi Tervezés Osztály,
Kultúra és Kulturális és Természeti Örökség Igazgatósága

A dokumentum nem kerül kiosztásra a találkozón. Kérem, hozza magával ezt a másolatot!

CEMAT Moszkvai Deklaráció

(3. tervezet)

„Jövőbeni kihívások: az európai kontinens fenntartható területi fejlődése egy változó világban”

[elfogadva a Területi / Regionális Tervezésért felelős Miniszterek által az Európa Tanács Területi és Regionális tervezésért felelős Minisztereinek (CEMAT) 15. plenáris ülésén Moszkvában, 2010. július 9-én].

Mi, az Európa Tanács tagállamainak Miniszterei, a 15. moszkvai Európa Tanács Területi / Regionális tervezésért felelős Minisztereinek (CEMAT) plenáris ülésén 2010. július 9-én megjelenve,

figyelembe vesszük:

- az Európa Tanács elkötelezettségét az emberi jogok és plurális demokrácia elősegítésére, ahogyan azt különböző európai egyezmények és okiratok magukba foglalják, valamint a tényt, hogy a CEMAT az emberi jogok területi dimenzióinak ösztönzésének elsőbbséget adott az erősebb területi kohézió és demokratikus megközelítés elvén alapulva a regionális, helyi és civil szervezetek bevonásával a fejlesztési folyamatokba;
- az ünnepséget, a CEMAT 15. plenáris ülése alkalmából, a CEMAT 40 évfordulóját, mely egybe esik a második világháború befejezésének 65. évfordulójával és a győzelemmel a fasizmus felett, amely emlékeztet mindannyiunkat arra, hogy minden totális rendszert megkülönböztetés nélkül el kell ítélni;
- a jelentős változásokat, melyek az elmúlt 40 évben a területfejlesztési politikákkal szembeni követelményekben jelentkeztek és melyeket a változó szövegekből adódó tényezők, a felszínre kerülő kihívások és a társadalmi értékfejlődések váltottak ki. A CEMAT kiemelkedő szerepét és szolgáltatásait, melyek növekvő ösztönzést szolgáltatott az új környezethez való alkalmazkodásban, az elmúlt négy évtizedben a hatékony területfejlesztési tevékenységek minden szintű támogatásában, a határon átnyúló kapcsolatokat is magában foglalva, annak érdekében, hogy az európai polgárok jóléte és az európai területek minősége és vonzóképessége növekedjen;
- az Európa Tanács elkötelezettségét – Állam és Kormányfők Harmadik Csúcstalálkozója 2005-ben; Miniszteri Bizottság; Parlamenti Közgyűlés; Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa; INGO Konferencia -, különösképpen a CEMAT-ét a fenntartható fejlődés iránt – az Európai Kontinens Fenntartható Fejlődésének Alapelveit, 2000¹; a Miniszteri Bizottság vonatkozó ajánlásait az Európa Tanács tagállamai számára, 2002; a 2003-as Ljubjanai Deklarációt a fenntartható fejlődés területi dimenziójáról és a 2006-os Lisszaboni Deklarációt a hálózatok fontosságáról a fenntartható területi fejlődésben;

¹ Guiding Principles for the Sustainable Territorial Development of the European Continent. Ezentúl Alapelvek

Tekintetbe véve az Európai Területfejlesztési Perspektívákat (ESDP) és a Területi Agendát (és a kapcsolódó munkaprogramot), melyet az EU területfejlesztési miniszterei az 1999-es potsdami és 2007-es lipcsei informális miniszteri találkozókra fogadtak el;

Követve a Vezető Tisztviselők Bizottságának 2007-2010-es időszakra vonatkozó munkaprogramjában lefektetett alapelveket és célokat, kiemelve a „Jövőbeli kihívások: az európai kontinens fenntartható területi fejlődése egy változó világban” témakörét;

Elfogadjuk a következő deklarációt:

1. A CEMAT történetének mérföldkövei

Amikor 1970-ben megalapították a CEMAT-ot, Európát a vasfüggöny osztotta ketté. A nyugat-európai gazdaságok, melyek a második világháborút követő 20 évben felvirágoztak, egy mélyreható változás előtt álltak, melynek keretében a „fordista” gazdasági modellről egy endogénebb fejlődési pályára léptek. A kelet-európai országokban kommunista rezsimiek kormányoztak tervgazdasági rendszerrel. Prioritást az iparosítás kapott, különösképpen a nehézipar, melynek területi szervezését inkább politikai, mint gazdasági megfontolások határozták meg.

A CEMAT-ot olyan közös területfejlesztési témákon alapuló nemzetközi együttműködés fejlesztésére hozták létre, mint a gazdasági jólétből adódó növekvő regionális egyensúlytalanságok, a szolgáltatás alapú gazdaságok irányába való strukturális átalakulás vagy a nemzeti határokon átnyúló területi integráció. A CEMAT számára hamarosan új kihívások jelentkeztek, melyeket napirendre kellett tűzni. Ilyen kihívás volt a növekvő munkanélküliség a feldolgozóipari régiókban, az európai perifériák gazdasági elmaradottsága, a metropoliszok térségeken belüli, illetve környezetükben jelentkező polarizációs trendek és a környezeti témák fontosságának felismerése. Napjainkhoz közeledve a telekommunikációs rendszerben bekövetkező fontosabb innovációk és különösképpen az internet és a hozzá kapcsolódó kommunikációs technológiák elterjedése világszerte lehetővé tette mind a tudás alapú gazdaság felmerülését, mind a globalizáció felgyorsulását. Ekkor a klaszteresedés és a terület-alapú fejlesztés vált megfelelő stratégiává.

A háború utáni időszak legfontosabb politikai eseményére az európai kontinensen 1989-91 között került sor, a CEMAT négy évtizedes tevékenységének közepén, a vasfüggöny összeomlásával és a közép- és kelet-európai, oroszországi és egyéb korábbi szovjet államokban megszűnő kommunista hatalmaival. Az átmeneti időszakot, ami ezt követte, a piacgazdaság bevezetése jellemezte az érintett országokban, melynek jelentős hatásai voltak a területi mintákra, mind a vidéki, mind a városi területek tekintetében. A területi integráció kontinensnyi léptékben folytatódhatott tovább és a kibővült Európában mindenfajta hálózat jött létre az elmúlt két évtizedben. Az európai kontinens újra egyesült, habár egy olyan kontextusban, ahol a területi egyenlőtlenségek jelentősek maradtak.

Az elmúlt négy évtizedben a törvényes rend belső felépítése az Európa Tanács tagállamaiban jelentősen megváltozott. Az erős decentralizációs trend eredményeként a legtöbb országban az önkormányzatok és régiók jelentős területfejlesztési felelősségi köröket kaptak. A nyugat-európaihoz hasonló, de később kezdődő decentralizációs folyamatok Közép- és Kelet-Európában is jelentősen előrehaladtak, sokszintű területi kormányzási struktúrákat létrehozva.

1970-es alapítása óta a CEMAT felbecsülhetetlen szerepet játszott Európa szerte a jelentős változásokkal összhangban lévő hatékony területfejlesztési politikák ösztönzésében:

A negyven éves tevékenységét tudatosságnövelő tevékenységek, jó gyakorlatok cseréje és a jövőre vonatkozó trendek közös kutatása jelezte. A CEMAT-nak megkérdőjelezhetetlen hatása volt számos ország területfejlesztési jogszabályainak, politikájának, eljárásainak, gyakorlatának és eszközeinek fejlődésére. Hatása különösképpen erős volt, amikor az Európa Tanácshoz új országcsoportok csatlakoztak, mint ahogy ez a hetvenes években számos dél-európai ország és a kilencvenes években a közép- és kelet-európai országok esetében történt.

A CEMAT különösképpen értékes és hatásos eredménye volt a közös előre tekintő területfejlesztési doktrínák együttes megalkotása és politikai elfogadása. Ilyen doktrínák voltak az 1984-ben Torremolinosban elfogadott Európai Karta a Regionális/Területfejlesztésért és a 2000-ben, a CEMAT harmincadik évfordulóján, Hannoverben elfogadott Európai Kontinens Fenntartható Fejlődésének Alapelvei.

A CEMAT mindig is hangsúlyozta a demokrácia és az emberi jogok területi dimenzióit. A CEMAT támogatta a szubszidiaritás és reciprocitás elveit abból a célból, hogy a régiókat és önkormányzatokat aktívan bevonják a területfejlesztési politikákba, valamint hogy Európa sokszínű történeti és földrajzi örökségének egysége fennmaradjon.

A CEMAT továbbá megmutatta, hogy elengedhetetlen a jól átgondolt és hatékonyan végrehajtott területfejlesztési politika a fenntartható fejlődés hosszú távú biztosításához, ahogy azt a Riói és Johannesburgi Deklaráció meghatározta, és a tájak védelme és erősítése az Európai Táj Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően.

A 2007-2010-es időszakban, az Orosz Államszövetség elnökletével, a CEMAT nemzetközi szimpóziuma keretében különös figyelmet fordított a következő témákra: „A vidéki és elzárt területek elérhetősége és vonzereje: fenntartható közlekedés és általános közérdekű szolgáltatások” (Andorra, 2007); „Kihívások és stratégiák a metropoliszok és metropolisz térségek számára a növekvő globalizációval összefüggésben, különös tekintettel a gazdaság, társadalom, környezet és kultúra fejlődésére” (Szentpétervár, 2008); „Az emberi jogok területi dimenziói: egy új területi kultúra érdekében” (Jereván, 2008); „Átfogó megközelítés az európai kontinens kiegyensúlyozott fenntartható területi fejlődéséhez” (Kijev, 2009).

A területi kohézió átívelő célját, ahogy azt az Alapelvek is kifejezik, elsődlegesen az emberi jogok alapvető területi dimenziójaként kell megjeleníteni. Ez képviseli az európai társadalom alapvető értékét, amely összebékíti az európai polgárokat és összhangba hozza az emberi méltóság, egyenlőség, biztonság, jó élet-, munka- és kulturális környezet iránti törekvésüket a termelési rendszerek és a nemzetközi és interregionális munkamegosztás elkerülhetetlen átalakulásával, a természeti környezet változásaival, mint a klíma változása és a sokszínűbb társadalom felé való elmozdulással. A területi kohézió, egyetértésben a többi közpolitikával a legátfogóbb és legambiciózusabb cél, melynek elérését a területfejlesztési politikáknak szolgálniuk kell.

2. A klímaváltozás, a népesség előregedése és a társadalmi polarizáció megfelelő és hatékony területpolitikai válaszokat kíván

Az elmúlt évtizedben olyan új, jelentős területi hatással rendelkező kihívások jelentek meg, amelyeket a 2000-es Alapelvek még nem, vagy nem kellő mértékben vettek figyelembe. Ezek sürgős politikai válaszokat igényelnek, különösképpen a területfejlesztési politikák tekintetében és egyetértésben a többi közpolitikával.

A klímaváltozás felgyorsulása és az új energetikai paradigma iránti igény sürgős területfejlesztési kezdeményezéseket igényel

Az évtizedekkel ezelőtt még alig észrevehető klímaváltozás felgyorsulása arra a pontra jutott, hogy a globális problémák egyik legfontosabbikává lépett elő. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának legnagyobb részéért felelős fosszilis alapú energetikai rendszereket széles körben a klímaváltozás legfőbb okozójaként azonosították. A klímaváltozás növekvő befolyással van a biológiai és fizikai rendszerekre, valamint hatással van a vízhez, élelmiszertermeléshez és más gazdasági szektorokhoz, valamint a környezethez való alapvető hozzáférésre. Ugyancsak növekvő gyakorisággal okoz jelentős hatású természeti katasztrófákat. A klímaváltozás sebességének és negatív hatásainak megfékezéséhez jelentős intézkedésekre van szükség a közpolitikák számos területén és ugyancsak nagyfokú változásokat kíván a társadalom működésben is.

A területfejlesztési politikáknak döntő szerepe van ezen a területen. Tekintettel arra, hogy elő kell mozdítani az energetikai paradigma megváltozását az európai régiókban, a területfejlesztési politikáknak hozzá kell járulniuk a közlekedési rendszerek alkalmazkodásához, a település- és épülettervezés területén az energiahatékonysági intézkedések alkalmazásához, a mobilitási szükségletek csökkentéséhez, a megújuló energiák használatának ösztönzéséhez, tekintettel a környezeti fenntarthatóságra, és az elérhető gazdasági előnyök optimalizációjához. Ezek az új megközelítések a K+F tevékenységektől a régiókra szabott új gyakorlati megoldások széleskörű alkalmazásáig terjednek. Ahol szükség van területfejlesztési intézkedésekre a klímaváltozás negatív hatásainak ellensúlyozására, azokon a területeken egy részről a természeti katasztrófákat (áradás, aszály, vihar, földcsuszamlás, stb.) megelőző intézkedéseket kell megtenni, másrészt olyan strukturális intézkedésekre van szükség, melyek a termelő rendszerek (mezőgazdaság, erdőszet, turizmus) átalakítását segítik elő és olyan intézkedésekre, melyek a klímaváltozás által érintett területeken erősítik a biodiverzitás és természeti erőforrások védelmét. A területfejlesztési politikáknak jelentős előrelépést kell elérniük a mitigációt és alkalmazkodást elősegítő intézkedések helyi és regionális stratégiákba, valamint a különböző döntéshozatali szintekbe való integrációjában.

Megfelelő területpolitikai válaszok az új demográfiai és társadalmi-kulturális kihívásokra

Sok évtizedes alacsony termékenységi ráták eredményeként mára a népesség előregedésének egyre gyorsuló ütemével, és néhány országban a csökkenő lakosságszámmal kell szembenézni. Ezek a trendek a jövőben erősödni fognak, nagyobb intenzitással Közép- és Kelet-Európában, illetve néhány nyugat-európai régióban. A bevándorlás relatív fontossága a teljes lakosságszám változásában, melynek jelenleg is jelentős a szerepe, tovább fog nőni. Ezek a demográfiai változások az európai társadalom növekvő társadalmi polarizációjával együtt a területfejlesztési politikák jelentős kiigazítását fogják megkövetelni.

Tekintettel a gyorsuló mértékű lakossági előregedés hatásaira ezeknek az előremutató intézkedéseknek magukba kell foglalniuk a növekvő számú európai regionális munkaerőpiacon kialakult munkaerőhiány megelőzését a képzettségek, foglalkoztatási ráták,

termelékenységi és innovációs kapacitások növelésével. Továbbá tartalmazniuk kell a megerősített gondoskodást és megfelelő hozzájutást az idősebb korosztályok számára a szolgáltatásokhoz és infrastruktúrákhoz (egészségügy, kultúra, közlekedés, elhelyezési lehetőségek). A növekvő számú nyugdíjas beköltözésén alapuló örökség alapú és lakófunkciót kiszolgáló gazdaságokat kell létrehozni az értékes természeti és kulturális örökséggel rendelkező régiókban.

Azokban a régiókban (főként távoli vidéki térségek és régi ipari területek), melyekben az egyidejű elvándorlásból, munkanélküliségből és szolgáltatások leépüléséből eredő társadalmi depriváció ördögi köre befolyásoló vagy fenyegető tényező, a területfejlesztési politikának biztosítani kell a szükséges mértékű szolgáltatás ellátottsági szintet, és ösztönöznie kell a gazdasági fejlődést a települések életképességének fenntartása és a további nélkülözés megakadályozása érdekében. A fiatal korosztályok, különösképpen a nők, saját régióban történő munkaerőpiaci integrációjának elősegítése érdekében szükséges a kivándorlási trendek megfékezése és a régiók vonzerejének növelése a megnevezett csoportok irányában. Ezen túl szükséges biztosítani a személyes boldogulás lehetőségét, a felsőfokú oktatáshoz való hozzájutást, az élethossziglan tartó tanulást és magas képzettséget igénylő munkahelyekhez való hozzájutást, különösképpen a szolgáltatások és az infrastruktúrák magasabb színvonalú biztosításával és a régiók közötti mobilitás elősegítésével.

A különösképpen a városokban jelentkező, társadalmi szegregációt, növekvő intoleranciát, biztonságérzet hiányát és némely esetekben erőszakot eredményező növekvő társadalmi polarizáció hatásainak ellensúlyozása érdekében a területfejlesztési és várostervezési intézkedéseknek más közpolitikákkal és az Európa Tanács társadalmi kohéziós célkitűzésével összhangban meg kell akadályozniuk az ilyen jellegű feszültségek kialakulását, biztosítva a társadalom bevonását és csökkentve a társadalmi szegregációt a problémás negyedek rehabilitációjával és újjáalakításával.

3. Innovatív, fenntartható és kohéziós területi fejlődés támogatása egy olyan környezetben, amit a felgyorsult globalizáció jellemez, és ami biztosítja a válságot követő időszak gazdasági kihívásaival való sikeres szembenézést

A globalizációs folyamatból való hasznok kiaknázása hatékonyabb területi megközelítések által

A 90-es években domináns gazdasági globalizáció, melyet a kereskedelmi liberalizáció és az IKT (infokommunikációs-technológiai) eszközök fejlődése határozott meg, növelte az áruk és szolgáltatások kereskedelemképességét, mivel lehetővé tette a gyártási folyamatok nemzetközi elosztását a területi jövedelmezőségnek megfelelően. Míg Európa egyes területei jelentős nyereséget könyveltek el a globalizációs folyamatokból, addig mások a növekvő külső versennyel találták szemben magukat. Valószínűsíthetően a jövőben a globalizációs folyamatok jellemzői jelentős változáson fognak átesni. A verseny egyre jobban az alacsony bérű termelési szegmensektől a technológia intenzív termékek irányába - köztük a szolgáltatások és mezőgazdaság felé - fog eltolódni.

A területfejlesztési politikák feladata, hogy hozzájáruljanak a különböző európai régiók jobb pozicionáláshoz a globális környezetben a globális kihívásokra adott megfelelő helyi válaszok biztosításával, a helyi adottságokra és erőforrásokra épülő helyi gazdaságfejlesztés támogatásával. Ezzel összefüggésben a területfejlesztési politikáknak a vállalkozások területi meggyökeresedését kell előmozdítaniuk a K+F-fel, képzéssel, oktatással, adminisztratív és kulturális intézményekkel, valamint a civil társadalommal való regionális kapcsolatok erősítésével. Elsősorban az oktatás fejlesztésével és a képzettség regionális előmozdításával a

munkaerőpiacok alkalmazkodását, valamint a termelési rendszerek technológiai határokhoz való közelítését kell előmozdítaniuk. Ugyancsak elvárt a területfejlesztési politikáktól, hogy segítsenek feloldani a jelentősen töredezett európai gazdasági/technológia rendszert olyan Európa szerte funkcionáló együttműködési hálózatok és különösképpen klaszterek létrehozásának elősegítésével, melyeket vállalkozások, K+F és oktatási intézmények és technológiai transzfer központok alkotnak...

A gazdasági válság leküzdése innovatív, fenntartható és kohéziós területfejlesztés által

Európa napjainkban nyeri vissza erejét a háborút követő időszak legmélyebb globális gazdasági válságából. A világkereskedelem és az export erős visszaesésével a globalizációs folyamat első alkalommal átmenetileg lelassult. Elsőrendű fontosságú, hogy a krízis hatására Európa globális pozíciói ne romoljanak, és hogy az új körülményekből adódó lehetőségeket Európa régiói hatékonyan használják ki és ezzel egy hatalmas ugrást tegyenek a versenyképességükben. Ennek érdekében a válságot és következményeit a területi kohéziós alapelvek megerősítéseként kellene szemlélni és használni, különösképpen a terület-specifikus stratégiák népszerűsítésében, melyek egy racionálisabb és gazdaságosabb közösségi erőforrás-felhasználást tesznek lehetővé. Ennek érdekében elsődleges fontosságú a területfejlesztési politikák lehetőségeinek teljes kihasználása, ami jelentős kiigazításokat igényel.

A területfejlesztési politikáknak segítséget kellene nyújtaniuk a rövidtávú, gyakran ágazati kormányzati intézkedések összhangba hozásához, annak érdekében, hogy a válságból való kilábalást követően az olyan hosszútávú értékek és alapelvek érvényesüljenek, mint a területi kohézió és fenntartható területi fejlődés. A gazdaság újraélesztését és konszolidációját előirányzó célok kitűzésében nagyobb hangsúlyt kellene fektetni az integrált megközelítésekre, melyek egyedül képesek szinergikus hatást kifejteni és a hosszútávú inkonzisztenciákat megakadályozni. Mindezek mellett támogatni szükséges az olyan regionális és helyi kezdeményezéseket, melyek az endogén tényezőket és a regionális lehetőségeket képesek mozgósítani.

A klímaváltozásról folyó vita távol áll attól, hogy összeférhetetlen legyen a gazdaság újraélesztésének céljával, mivel az üvegházhatású gázok kibocsátásának visszafogása jelentős gazdaságfejlesztési lehetőségeket hordoz magában az európai régiók számára az innováció, a beruházás és a területfejlesztés számos területén (energia, szállítás, épületek építése és felújítása, várostervezés, mezőgazdaság és erdőgazdálkodás, turizmus, stb.). A helyi és regionális viszonyokhoz alakított megoldások alkalmazása Európa szerte valószínűsíthetően nagyon sok új tevékenységet és számos új munkahelyet fog létrehozni, miközben hozzájárul a jobb életminőséghez és a klímaváltozáshoz kapcsolódó kockázatok csökkentéséhez.

4. A területi kormányzás minősége és hatékonysága kulcstényező az új kihívásokkal való sikeres szembenézésben

Ahogy azt a CEMAT 2007-es Plenáris Ülése² kiemelt jelentőséggel hangsúlyozta, a területi kormányzás elsőrendű fontosságát a résztvevők fokozott mértékben felismerték a sikeres és harmonikus területfejlesztés biztosításában. A jelenlegi helyzet ebből a szempontból még több kihívással jár, mivel egyszerre van szükség a gazdasági válságból való gyors kilábalásra és a környezetbarát energiaparadigmára való átállás hatékony megoldására.

Figyelembe véve az 1989 óta megnövekedett számú tagállamot, melyek új határokat és igazgatási rendszereket, valamint a határok nagyobb átjárhatóságát eredményezték az EU-n és

² CEMAT 2. számú határozat: „Területi kormányzás: képessé tétel megerősített koordináció által”, elfogadva 2007-ben Lisszabonban

a Schengeni határokon belül, olyan új együttműködési formák kifejlesztése szükséges, melyek az európai kontinens egészén kielégítő és hatékony területi integrációt tesznek lehetővé.

Mivel a globális versenyképesség a területiségben, különösképpen a jelentős számú, Európa régiói között létrejött, formális és informális befolyási és együttműködési hálózatokban gyökerezik, így egy jól működő, innovatív és fenntartható területfejlesztésnek az új környezethez való alkalmazkodás folyamatában jelentős európai kezdeményezésekre és ösztönzőkre van szüksége.

Ebben az új környezetben a területfejlesztési politikáknak elő kellene segíteniük, hogy az európai régiók területi tőkájukat képesek legyenek konkrét gazdasági, társadalmi és környezeti hozzáadott értéké alakítani. Ez innovatív területi kormányzást igényel, melyben a regionális és helyi hatóságok a gazdasági szereplőkkel és civil társadalommal együttműködve alkotnak kézzelfogható fejlesztési stratégiákat. Ezek a köz- és magánszektor együttműködésén alapulva mozgósítják és megszervezik az intézményeket és érdekelt feleket, hogy működőképes projekteket valósítsanak meg. A stratégiáknak biztosítaniuk kell a hosszútávú elképzeléseken és fejlesztési keretterveken alapuló különböző koherens és fenntartható kezdeményezéseket. Az új infrastruktúrák és szolgáltatások, valamint az alapvető szolgáltatások biztosítása különösképpen nagy kihívást rejtenek magukban, különösen a lakosság elöregedése, a társadalmi befogadás, valamint a közösségek és települések folytonos életképességével kapcsolatosan.

Tekintettel a regionális és helyi hatóságok számos értékes kezdeményezésére - melyek célja a területek fejlődésének támogatása, társadalmi, környezeti és gazdasági sebezhetőségük csökkentése és a klímaváltozásra adandó válasz – biztosítani kell, hogy jövőbeli részvételük nem forog veszélyben a válság eredményeként fellépő elégtelen pénzügyi források miatt.

Végiggondolva, hogy a krízist követő fejlesztések szükségszerűen egy jóval endogénebb megközelítésen fognak alapulni, különösképpen gondolva a regionális know-how-ra, az innovációs potenciálra, a hálózati együttműködésekre és alvállalkozásokra, a helyi üzleti klaszterekre, az önkéntes egyesületekre és más NGO-okra, a területfejlesztési politikáknak lehetővé kell tenniük, hogy a civil társadalom a területi stratégiák és projektek előkészítésébe és megvalósításába mind regionális, mind helyi szinten nagyobb súllyal kerüljön bevonásra. Ezzel a kérdéssel összefüggésben bátorítani kellene a regionális és helyi hatóságokat a projektekhez kapcsolódó együttműködések lehetővé tevő szerepükben, miközben biztosítani kellene számukra a szükséges adminisztratív és anyagi támogatást, ahogyan a kapcsolódást a felsőbb szintű hatóságokhoz is.

Az Európai Táj Egyezmény (2000) szerint a területfejlesztési politikák felbecsülhetetlen eszközt jelentenek a tájak védelmének, kezelésének és tervezésének biztosításában horizontális, témákon átnyúló jellemzőik, fenntarthatóság iránti irányultságuknak köszönhetően. A tájak kezelése az Egyezmény szellemének megfelelően a modern területi kormányzás integráns része.

A válságok és váratlan események hatására bekövetkező hirtelen gazdasági és társadalmi változások idején ahhoz, hogy megfelelő időben helyes döntések születessenek, a hagyományos területi monitoring rendszereket ki kell egészíteni a területi változásokra vonatkozó kvalitatív, szakértői alapú, rövid távú jelentési rendszerrel.

Az előzőekkel összefüggésben mi, az Európa Tanács Területi/Regionális Tervezésért felelős miniszterei,

hangsúlyozzuk, hogy:

Az Európa Tanács Területi/Regionális Tervezésért felelős Minisztereinek Konferenciája (CEMAT), mely EU és nem EU tagállamokat hoz össze, egy olyan egyedülálló fórum, mely keretében megtárgyalható az európai kontinens jövője és lehetőség nyílik az új kihívásoknak megfelelő együttműködések és partnerségek ösztönzésére valamint megvitathatók a strukturális változásokból eredő területfejlesztési szükségletek.

Az pán-európai szintű, fenntartható és kohéziós erővel rendelkező területfejlesztési politika ösztönzésének céljával és mindeközben az egyesült Európa számára kiemelten fontos stratégiai kérdések felvetésével, a CEMAT jelenleg különösképpen elkötelezett, hogy hozzájáruljon a gazdasági válságból való kilábaláshoz és a klímaváltozás kihívásaira választ adó hatékony megoldások megvalósításához. A CEMAT ugyancsak külön figyelmet és erőforrásokat szentel az öregedő lakosság, migrációs ügyek, növekvő társadalmi polarizáció és gyorsuló globalizáció kérdéseinek.

A különböző szintű, eltérő politikák összehangolását lehetővé tevő és a regionális, helyi és civil szereplők hatékony bevonásával kialakított innovatív területi kormányzást támogatva, a CEMAT bátorítja az olyan hosszútávú víziók megalkotását, melyek lehetővé teszik az átfogó megközelítéseket és megakadályozzák a nem kívánatos területi fejlődést.

és odafordulunk:

- a tagállamokhoz, a Miniszterek Bizottságához és az Európa Tanács Főtitkárához, hogy vegyék figyelembe ne csak a CEMAT által az elmúlt negyven évben elvégzett pán-európai szintű területi fejlődés ösztönzésében elvégzett munkát, mely támogatta az emberi jogokat és demokráciát, hanem a kritikus ügyekre vonatkozó jelenlegi stratégiai tevékenységeit a gyorsan változó és kihívásokkal terhes környezetben, és mindezért tartsák fenn támogatásukat és biztosítsanak a CEMAT számára elégséges forrást;
- a Miniszterek Bizottságához, a Parlamenti Közgyűléshez, a Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusához és az Európa Tanács INGO Konferenciájához, hogy biztosítsák a CEMAT politikai ajánlásait támogatásukról annak érdekében, hogy azok megvalósítása erősebb legyen a közhatóságok és a civil társadalom érdekeltjeinek szélesebb körének mozgósítása által;
- az Európai Unióhoz, hogy tegyen ellenlépéseket az európai politikák területiségében bekövetkező csökkenése ellenében, és hogy támogassa a jelentős területi hatásokkal rendelkező politikák közötti koherenciát és szinergiát, azzal a céllal, hogy erősítse a területi kohéziót és fenntarthatóságot, valamint a növekvő területi kihívásokkal szembesülő európai régiók versenyképességét. Ebben az összefüggésben a szomszédsági politikáknak nagyobb területi dimenziót kellene kapniuk.

elkötelezzük magunkat eszközeink és kompetenciáknak megfelelően, hogy

- új lökést adunk az együttműködési erőfeszítéseinkhez a CEMAT negyvenedik évfordulója alkalmából és az egyre növekvő kihívásokat rejtő környezettel szemben. Mindezek mellett a CEMAT jobban körvonalazható fókuszot ad a tevékenységeinek

annak érdekében, hogy jelentősen hozzájáruljon a kohéziós és fenntartható megoldásokhoz, amelyek az európai kontinens területfejlesztését érintik;

- különös figyelmet fordítunk minden egyes ország területfejlesztési politikájában a fent megfogalmazott új kihívásokra és megragadunk minden kezdeményezést, mind az egyes országok, mind a határon átnyúló együttműködések tekintetében, ezzel lehetővé téve, hogy területfejlesztési politikák más erőfeszítésekkel összekapcsolva újjászervezzék Európa gazdaságát fenntartható módon, és hogy hatékony megoldásokat szolgáltatassanak a klímaváltozással összefüggő kérdésekre.
- felhatalmazzuk a Vezető Tisztviselők Bizottságát, hogy az Alapelveket az új kihívásoknak megfelelően átdolgozzák.